

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič
Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst 3.—, večji inzerati petič
vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopis se ne vračaja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 180.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštne čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

POSREDOVANJE AMERIKE

Aktivno sodelovanje Amerike pri reševanju evropske gospodarske krize — Hoover načrt o znižanju vojnih dolgov in oboroževanja

London, 5. oktobra. V tukajšnjih političnih in diplomatskih krogih pripišujejo skorajšnjemu sestanku med francoskim ministrskim predsednikom Lavalom in predsednikom ameriških Zedinjenih držav Hooverjem največjo važnost. Po sodbi angleških krogov gre za najvažnejši sestanek zadnje dobe, ki bo po svojem dalekosežnem pomenu daleč prekosil berlinski sestanek nemških in francoskih državnikov. »Daily Telegraph« piše, da gre za začetek akcije, ki lahko prinese popoln preokret v vsem svetovnem gospodarstvu in mednarodni politiki. Zato angleška vlada ni opustila prilike, da stopi v stike z Lavalom pred njegovim odhodom v Ameriko, in že prej vsaj v glavnih obrisih označi svoje mnenje o vseh glavnih problemih, o katerih bodo razpravljali v Washingtonu.

določene naslednje tri točke razgovorov: 1. valutno vprašanje, 2. povratek k bimetalizmu, 3. carinski problemi in svetovna trgovska vprašanja.

Tudi dr. Curtius povabljen v Ameriko

New York, 5. oktobra. Generalni tajnik republikanskega nacionalnega komiteja Lucas je imel včeraj v radiu govor, v katerem je povdarjal, da bi bil ameriškim političnim in gospodarskim krogom poset nemškega zunanjega ministra dr.

Curtiusa zelo zaželen. Napovedal je, da bo ameriška vlada najbrže takoj po posestu Lavalu povabila na obisk v Washingtonu tudi dr. Curtiusa. Pariški, londonski in berlinski sestanki državnikov so pokazali, da more osebna izmenjava misli med državniki največ koristiti ojačenju miru in konsolidaciji razmer na svetu. Zato tudi Amerika ne bo stala ob strani, marveč bo aktivno sodelovala, da pride čimprej do omiljenja gospodarske krize, ki tare ves svet.

Preosnova madžarske vlade

Grof Bethlen se vrača v politično življenje ter namerava prevzeti zunanje ministrstvo

Budimpešta, 5. oktobra. V madžarski vladi se pripravljajo zopet večje izpremembe. Kljub vsem zatrjevanjem iz okolice bivšega ministrskega predsednika grofa Bethlena, da se ne namerava več vrniti v aktivno politično življenje, zatrjujejo, da bo ob priliki skorajšnje rekonstrukcije vstopil v vlado in sicer kot zunanji minister. Finančno ministrstvo, ki še ni zasedeno, bi prevzel minister Valko. V vladnih krogih utemeljujejo te izpremembe s trditvijo, da je zaradi zunanje-političnega položaja Madžarske nujno potrebno, da vstopi v vlado grof Bethlen.

V socialno-demokratskih krogih vidijo v tem zopet nov manevar habzburških legitimistov, katerih načrti so se zaradi poloma v heimwehrovskega prevrata izjalovili in ki se sedaj vračajo na svoje stare postojanke, da bi zopet pripravili teren za novo akcijo. Nasproti tem vestem naglašajo v vladnih krogih, da so izpremembe v vladi potrebne že zaradi preiskave finančnega in gospodarskega položaja Madžarske po posebni komisiji Društva narodov, ki bo prispela te dni v Budimpešto.

Novi zapletljaji na Daljnem vzhodu

Po mnenju moskovskih listov so dogodki v Mandžuriji šele v razvoju, ker ima Japonska zaradi odgoditve zasedanja sveta Društva narodov dovolj časa, da doseže svoje namene

Moskva, 5. oktobra. Po sprejetju resolucije o japonsko-kitajskem sporu v svetu Društva narodov je prišlo do novega razgovora ljudskega komisarja Litvinova z japonskim poslanikom Hiroto v Moskvi. Moskovski listi smatrajo resolucijo sveta Društva narodov kot direktno podpiranje vojaške intervencije na Kitajskem. Odgovoritev zasedanja sveta Društva narodov do dne 14. oktobra daje po mnenju »Pravde« Japonski dovolj časa, da doseže svoje namene, zlasti, ker je Društvo narodov dalo Japonski takorekoč mandat nad Mandžurijo. Moskovski listi povdarjajo nadalje, da so mandžurski dogodki še vedno v razvoju in

da se boj za Mandžurijo šele pričinja. To dokazujejo s trditvami, da so Zedinjene države svoje precejšnje interese v Mandžuriji zapostavile samo začasno zaradi svetovne krize, nikakor pa jih niso opustile, in da se bo po tukajšnjem naziranju boj kitajskih rdečih čet in kitajskega proletariata proti imperijalistični razdelitvi Kitajske poostil zaradi mandžurskih dogodkov, in sicer tembolj, ker izpreminja takozvani avtonomistični pokret, ki so ga razvneli Japonci in ki se kaže v snovanju avtonomističnih vlad v mandžurskih pokrajinah in v notranji Mongoliji, vsa ta ozemlja v drugo Korejo.

Ostavka avstrijskega finančnega ministra

Dunaj, 5. oktobra. Finančni minister dr. Redlich je nepričakovano podal ostavko. Svojo ostavko utemeljuje, da je sprejetjem sanacijskega zakona dovršena naloga, ki si jo je zastavil in da hoče sedaj zopet imeti svojo osebno svobodo. Zvezni kancelar dr. Buresch si prizadeva pregovoriti dr. Redlicha, da umakne svojo ostavko, vendar pa noče dr. Redlich o tem ničesar slišati. Kdo bo njegov namestnik, zaenkrat še ni znano.

Dobrovoljska proslava v Bukarešti

Bukarešta, 5. oktobra. AA. O priliki proslave 15-letnice ustanovitve prve dobrovoljske divizije v Dobruđi je bila včeraj pred spomenikom borec, padlih za osvoboditev, spominška svečanost. Venec na spomenik so med drugimi položili jugoslovenske poslanstvo v Bukarešti in člani jugoslovenske kolonije. Svečanosti so prisostvovali tudi rumunski civilni in vojaški zastopniki.

Francoz Ladoumegue prekosil Nurmija

Pariz, 5. oktobra. AA. Danes je francoski tekač Ladoumegue dosegel v teku na eno miljo nov svetovni rekord v 4 minutah, 9 sekundah in eni petinki sekunde. Dosedanji rekord je imel svetovni prvak Finck Nurmij s 4.10.2.

Cenen bencin iz premoga

London, 5. oktobra. Kemične tovarne, ki jih je ustanovil lord Melchett, sporočajo, da bodo sedaj s posebnim načinom razrajanja premoga izdelovale bencin za tako ceno, s katero bodo lahko uspešno konkurirale s ameriškim in ruskim bencinom. Več tovarn, ki bodo na leto proizvajale do 200.000 ton bencina, je že pričelo obratovati.

Program razgovorov Laval in Hoover

London, 5. oktobra. Kakor poroča »Times« iz Washingtona, se je vršila v petek v Beli hiši konferenca pod predsedstvom predsednika Hooverja, na kateri so bile za obisk francoskega ministrskega predsednika Laval

Borba za novo špansko ustavo

Pravica združevanja državnih nameščencev — Ustavne določbe o zaščiti družine

Madrid, 5. oktobra. V ustavodajni skupščini se je vršila pretekli teden ostra debata o čl. 41 nove ustave, ki dovoljuje državnim nameščencem snovanje poklicnih organizacij. V razpravi je bila odklonjena zahteva socialistov in radikalnih socialistov, naj se priznajo državnim nameščencem iste pravice kakor ostalim delavcem, kar bi pomenilo, da se smejo pridružiti socialističnim strokovnim organizacijam in da se jim prizna pravica do stavke. Nasprotno se poklicnim organizacijam priznava pravica pritožbe na sodišče proti odredbam uradnih predstojnikov. Ustavodajna skupščina je sprejela

tudi čl. 42, ki vsebuje določbe za varstvo republike.

Po daljši razpravi je bil sprejet tudi člen, ki se bavi z zakonom ter ločitvijo zakona in ki se glasi: »Družina je pod jamstvom države ter temelji na enakopravnosti obeh spolov. Zakon se more ločiti z obojestranskim sporazumom ali pa na željo posameznega zakonca z uveljavljanjem tehničnih vzrokov. Starši so dolžni skrbeti za prehrano, vzgojo in pouk svojih otrok. Država skrbi za izpolnjevanje teh obveznosti. Ugotovitev očetovstva se uredi z zakonom. Država je dolžna, da štiti mladino in materinstvo.«

Zagonetna smrt po veseli noči

V Obrijah pri Mostah so davi našli na cesti mrtvega posestnikovega sina Valentina Zajca

Ljubljana, 5. oktobra. V Obrijah, mali vasi, ki spada pod občino Moste pri Ljubljani, se je davi naglo raznesla vest, da so našli okrog 6. zjutraj na cesti, kakih 30 korakov daleč od hiše posestnika Zajca, mrtvega 24letnega Valentina Zajca, posestnikovega sina. O zadavi je bila obveščena policijska stražnica v Mostah, ki je takoj odposlala več stražnikov na mesto dogodka, obenem pa je obvestila policijsko upravo v Ljubljani. Stražniki so zastražili prostor, kjer so našli mrtvega, okrog 8. pa se je pripeljala iz Ljubljane policijska komisija, v kateri sta bila zdravnik dr. Lapajne, ki nadomešča dr. Avramoviča, in dežurni uradnik g. Podobnik.

Zdravnik je preiskal mrtvega Zajca in ugotovil na glavi prav neznatno ranico. Po njegovem mnenju skoraj ni verjetno, da bi smrt nastopila zaradi udarca, bolj verjetno je, da je Zajca zadela kap.

V zvezi z zagonetno smrtjo Valentina Zajca je bil zasilan njegov brat Stanko, ki je prišel ob 6. zjutraj na policijsko stražnico prijaviti, da leži njegov brat mrtev na

cesti. Stanko je izpovedal, da sta se z bratom in posestnikovim sinom Francetom Smerajcem snoči udeležila vinske trgate v Kebrovih gostilni v Obrijah. V gostilni so se fantje malo preveč nalezli božje kapljice in ko so bili duhovi od vina razgreti, je nastal prepir in pretep, ki pa se je končal brez hujših posledic.

Okrog 1. ponoči sta Zajca skupno s Smerajcem zapustila gostilno. Vsi trije so bili precej vinjeni in sploh niso vedeli, kje im kako so kolovratili. Okrog 2. zjutraj so prišli pred Zajčovo hišo. Valentin je bil najbolj pijan, začel je kričati in razsajati, da ne gre domov in naj ga pustita pri miru. Zato sta ga brat Stanko in Smerajec zapustila in odšla domov. Kaj se je potem zgodilo z bratom, Stanko in tudi Smerajec ne vesta povedati. Policija je uveljavila obširno preiskavo in je zaenkrat obdržala Stanka in Smerajca v preiskavi, obenem so bili pa že zjutraj poslani v Obrije številni policijski agenti, ki vrše poizvedbe.

Ker vzrok Zajčeve smrti ni bil ugotovljen, je bila odredjena obdukcija trupla, ki se bo najbrž izvršila danes popoldne.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 5. oktobra. Davi je bila na kriminalnem uradu ljubljanske policije rekordna serija prijav večjih in manjših tatvin, največ pa v zadavi ukradenih koles.

V Vodmatski ulici 22 je bilo danes ponoči vlomljeno in stanovanje, kjer prebiva več bosanskih delavcev. Neki lopov je revnim delavcem odnesel okrog 3000 Din v gotovini ter precej obleke. Davi je bila o vladu obveščena policija, ki je vlomilcu že na sledu ter je za njim izdala tirnico.

V zadnjih dneh je bilo ukradenih zopet mnogo koles in zd se, da v mestu zopet straši dobro organizirana tolpa kolesarskih tatov.

V soboto med 18. in 19. je pustil trgovski pomočnik France Berko pred trgovino Franca Novaka na Kongresnem trgu novo kolo znamke »Ayglo«. Ko je zapustil trgovino, je presenečen ugotovil, da mu je nekdo kolo odpeljal. Kolo je bilo sivo pleškano in je skoraj popolnoma novo, vredno je bilo 2.200 Din. — Pred dnevi je bilo delavcu Francu Kušarju iz Rožne doline izpred Novakove gostine na Viču ukradeno 1.000 Din vredno kolo znamke »Styria«. Tvorinška številka kolesa je 618.163. — Mizarskemu mojstru Ivanu Gnezdi, stanujočemu na Viču, je nekdo v petek odpeljal kolo z dvorniške Trgovske agencije of opoj »Tajin« in »Tajin« v »vnuop« »Volsit«, je dobro ohranjeno in vredno 800 Din. Tvorinška številka je 2.423. — Četrtri, ki mu je bilo tudi odpeljano kolo, je mehanik Adolf Šoštar, zaposlen v tovarni »Jugosteyer«. Nekdo mu je v petek med 12. in 15. odpeljal kolo iz kleti. Kolo je bilo znamke »Waffenrad« in ima tvorinško številko 4.100.123. Vredno je bilo 1000 Din.

Vpokojeni državni železničar Rudolf Kalan, ki je bil nedavno deložiran, je shranil svoje pohištvo na podstrešju meščanske šole na Prulah. Nezmani brezvestnež, ki se mu ne smili vpokojeni in deložirani železničar, se je vtihotal na podstrešje in mu odnesel moško ševjotasto obleko, vredno 1200 Din in ponošen suknjič vredno 400 Din. — Na rakovniškem zavodu je dijak Francu Mariniču nekdo v času od 27. septembra do 3. oktobra odnesel moško obleko, vredno 800 Din. — Zrtvev podjetnih žeparjev, ki jih na Vodnikovem trgu nikoli ne manjka, je postala v soboto kmetica Marija Tavčeljeva iz Matenje vasi. Okrog 9. zjutraj ji je nekdo iz

žepa ukradel denarnico, v kateri je imela 775 Din. — Avtoizvozeček Leopold Kurent je pustil v petek okrog 23.30 pred kavarno »Leone« v Kolodvorski ulici svoj avto, iz katerega mu je nekdo ukradel dve flanelasti odeji v vrednosti 600 Din.

NEZGODA.

Posestnica Franja Špenko se je v soboto na enovoznem vozičku peljala iz Ljubljane proti St. Vidu. Okrog 13. je privozil za njo osebni avto iz Ljubljane, ki je dajal signale, naj se umakne v stran. Namesto na desno, je pa zavozila Špenkova na levo stran na kup gramoz in se je voz prevrnil. Padla je z voza in se občutno poškodovala po obrazu in po vsem telesu ter si tudi nalomila nogo v gležnju. Šofer Anton Posega jo je naložil na svoj avto in jo pripeljal v bolnico.

Zastopniki interparlamentarne unije pri kralju Karolu

Bukarešta, dne 5. oktobra. Kralj Karol je včeraj ob 4. popoldne sprejel vse udeležence kongresa interparlamentarne unije v svojem dvorcu v Sinajli. Kralj se je dolgo razgovarjal z voditelji parlamentarnih raznih evropskih držav ter je mnoge izmed njih odločil.

Volitve v Pragi

Praga, 5. oktobra. V okrajih I. do VII. mesta Prage so se vršile včeraj volitve v mestne zastope. Kolikor so doslej znani rezultati, so manjše skupine zopet izgubile precejšnje število glasov. Komunisti so izgubili približno 10 odstotkov, liga Stribernega pa je zopet pridobila. Natančni rezultati bodo znani šele danes.

Iz železniške službe

Beograd, 5. oktobra. Z odlokom prometnega ministra je postavljen za postajenadelnika v Sevnici Bogomir Milost, dosled kontrolor na postaji Videm - Krško.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize. Amsterdam 2251.78 — 2258.62, Bruselj 788.14 — 791.50, Curih 1098.45 — 1101.75, London 210.76 — 218.26, New York (kabel): 5618.51 — 5635.51, ček: 5607.51 — 5624.51, Pariz 221.47 — 222.11, Praga 166.86 — 166.36, Trest 283.02 — 289.02.

INOZEMSKA BORZE.

Curih. Pariz 20.15, London 19.70, New York 511.50, Bruselj 71.50, Milan 25.80, Madrid 46, Amsterdam 205.25, Berlin 118.50, Sofija 3.70, Praga 15.10, Varšava 57.25, Budimpešta 90.0250, Bukarešta 3.05.

Gospodarska nevrstjenija

Zanimiva sodba o neupravičeni zbežanosti ljudi v zvezi z gospodarsko krizo

Dr. E. Fousek je napisal včerajšnji številki praskih »Narodnih Listov« zanimiv članek pod naslovom »Finančna nevrstjenija«, v katerem pravi med drugim: »Če je res, da mora biti svetovna kriza zopet najprej premagana v Ameriki, baš zato, ker se je tam začela, je vredno poznati vire ameriške bolezni. In tu se vsi strokovnjaki strinjajo v prepričanju, da tiče glavna središča pritiska tam v železnih, bankah in proračunskem deficitu. Tečaj železniških papirjev so zdaj barometer ameriških borz. Ustanavljanje »nadbank« je samo znak slabosti zavodov, ki se fuzionirajo. Banke so v Ameriki slabe, posebno v krajih, kjer pride luje mnogo bombaža in pšenice in kjer je bila velika in preveč spekulativna trgovina s hipotekami in realitetami. Ni čuda, da gre kriza, posebno če traja tako dolgo, Američanom na živce, posebno ko so v nedavnih letih omamljeni s površno vero v stvarni gospodarski napredek navno mislili, da bo s pomočjo kreditne politike konjunktura trajala večno in ker so se zdaj zopet polni psihoze in hysterije »zaupanja« enako nekritično obrnili v drug ekstrem ter sploh ne vidijo konca krize. To je pa huje od vsega drugega. Cene v Ameriki se ne morejo ustaliti, dokler zaupanje ne bo obnovljeno. Zaupanje pa ne bo obnovljeno, dokler cene ne poskočijo.

Več ali manj tako, kakor v Ameriki je položaj tudi v drugih državah. Povsod najdemo ljudi, ki verujejo v konec sveta, ker izgubljajo denar, pri tem pa godrnjajo na pomanjkanje zaupanja. In vendar zaupanje ni nekaj izven njih, to ni noben duh, ki bi plaval nad vodami. Zaupanje ni samo podlaga vsega kredita, to je več, to je vera v življenje, vera, da bodo duhovna načela zmaga. Svet in vrednote ne kolebajo, samo ljudje kolebajo, samo ljudje ne verujejo drug drugemu, zla-

sti pa ne verujejo, če so doživeli vrsto neuspehov, in to je najhuje. Če beži davkoplačevalec s svojim premoženjem v inozemstvo, je on tisti, ki izpodkopa vero v proračun svoje domovine in lastno valuto ter žaga vejo, na kateri sam sedi. Če spravlja kdo zlato in bankovce, slabi s tem valuto svoje države. Najhuji sovražnik je domači sovražnik. Nobena tujina ne more ogroziti nobene države, če je drugače gospodarsko v temeljih zdrava in če so njeni državljani sami v sebi v ravnotežju. Držati ravnotežje, to je sedaj pravi patrijotizem. Stati je treba odgovorno na svojem mestu in ne dezertirati. Skoraj brezupen položaj Društva narodov, platonična kooperacija emisijjskih bank, nesposobna egoistična trgovska politika, kritičen položaj cen blaga in borz govori dovolj jasno, da nam manjka solidarnosti in zavesti medsebojne odvisnosti. Med kartelnimi in nekartelnimi cenami je nastal prepad in v tem baš tiči kriza sodobnega kapitalizma, če že hočemo ta položaj tako označiti. Gospodarstvo ni samo mehanizem cen in boja na življenje in smrt posebnih interesov, temveč družbe, ki ne more uspevati, če ni vodena in prežeta etičnih norm in če je ne vodi duh.

Oni, ki vodijo Ameriko, naj nikar ne mislijo, da se Ameriki ne more nič zgoditi. Njihov ponos se naslanja nele na velik domači in standardizirani, temveč v prvi vrsti na zlato. (V zlato pa verujejo mimogrede rečeno, samo evropski finančni nevrstjeniki.) Zlato ima samo takrat dobro, veliko in stalno vrednost, če je enakomerno razdeljeno po vseh kulturnih državah. Čim pa je preveč enostransko osredotočeno v nekih rokah ali državah, se mu lahko pripeti, da si bo večina prizadevala strogolaviti ga s prestola. To je isti pojav, kakor ko so nedavno skoraj vsi bežali z delnicami in iskali varno pristanišče in samo v obligacijah.

Usmrtitev morilca učitelja Vasiljevića

V petek zjutraj je bil obešen v Vranju Ilija Milosavljević Njegove zadnje ure

V Vranju je bil v petek zjutraj usmrčen morilec učitelja Sterije Vasiljevića Ilija Milosavljević. 25. aprila ponoči je zadonel v hiši učitelja Vasiljevića v Džepu silna detonacija in ko so zjutraj sosede prišli v učiteljevo sobo so zagledali grozen prizor. Vrata, okna in vse pohištvo je bilo razbito. Učitelja so našli sredi sobe strahovito razmesarjenega. Vest o zločinu se je hitro razširila po okolici in orožniki so uvedli strogo preiskavo. Po dolgem prizadevanju se jim je posrečilo ugotoviti, da je morilec sin učitelja Vasiljevića Aleksander Vasiljević, gojenec inženjske podoficirske šole v Mariboru. Z Ilijo Milosavljevićem, bivšim slugo umorjenega učitelja, sta položila pod učiteljevo posteljo peklenski stroj in užigalno vrvico je učiteljev sin napoljal skozi lukno v zidu. Še iste noči se je učiteljev sin odpeljal z vlakom v Maribor, Ilija Milosavljević je pa prišel ponoči v Džep, zažgal vrvico in zbežal.

Aleksander Vasiljević in Ilija Milosavljević sta bila kmalu aretirana in 19. junija sta se morala zagovarjati pred sodiščem. Sodišče se je prepiralo, da sta oba kriva umora učitelja Sterije Vasiljevića, toda Aleksander se ni polnoleten in zato je bil obsojen samo na 20 let težke ječe, Milosavljević je bil pa obsojen na smrt. Prošnja za pomilostitev, ki jo je vložil Milosavljevićev zagovornik, je bila odklonjena in tako se je moral morilec pripraviti na zaslužen kaznen. V četrtek opoldne je predsednik sodišča sporočil Milosavljeviću, da je bila smrtna obsodba v vseh instancah potrjena in bo torej usmrčen. To sporočilo je poslušal Ilija dokaj mirno. Med čitanjem smrtno obsodbe je le rahlo prebledel. Stopil je k mizi in podpisal sporočilo. Potem je pa vprašal predsednika, če more prositi za pomilostitev. Na odgovor, da je to izključeno, je pripomnil:

Saj to sem tudi zaslužil.

In odvedli so ga v smrtno celico, kjer so mu takoj ponudili piti in jesti, kolikor in kar bi hotel. Obsojenec je pa jedel zelo malo. Ob 4. zjutraj je prišel k obsojencu v celico prota Dušan Popović s predsednikom sodišča Branovačkim. Obsojenec se je izpovedal, priznal svoj zločin in izjavil, da se kesa. Potem so ga posetili novinarji in sicer baš ko ga je brivec bril. Ko so mu povedali, kaj jih je privedlo k njemu, se je nasmehnil, rekoč:

Kriv sem. Storil sem težak zločin. Jaz,

Poziv hišnim posestnikom!

Pokrajinska zveza hišnih posestnikov za Slovenijo je naslovila na svoje člane nad vse važen poziv, ki ga objavlja Zvezno glasilo »Moj dom«. Poziv, ki bo gotovo vzbudil odobravanje vse javnosti, se glasi:

Vsem hišnim posestnikom, zlasti ljubljanskim!

Dan na dan čitamo v dnevnihki napade na hišne posestnike, da odklanjajo v stanovanje vsako družino, če ima le par otrok. Nešteto pritožb beremo tudi zaradi pretiranih najemnin in velikega števila odpovedi. Ker ti napadi niso brez vsake podlage in nam je znano več primerov, v katerih hišni lastniki brezpogojno odklanjajo oddajo stanovanj najemnikom z otroki in ravno tako tudi glede previsokih najemnin, smo primorani v interesu hišnih posestnikov tem potom na nje apelirati, da naj ne bodo ozkosrčni in naj sprejmejo v stanovanja tudi družine, če imajo tudi več otrok. Pri izbiri naj se prepirajo, če otroci niso preveč razposajeni in če se najemniki ravno po hišnem redu in ako tudi v redu plačujejo najemnine. Res je, da je mnogo otrok preveč razvajenih in brez vsake discipline, vendar če so jih pričeli lastniki odklanjati, ker v njih hišah delajo preveč škode in uganjajo vsakovrstne razposajenosti.

V interesu hišnih posestnikov samih smo primorani priobčiti odločno svarilo, da v sedanjih težkih časih odpovedujejo stanovanja samo v najnujnejših primerih, da v stanovanja sprejemajo tudi družine z otroki in da se nikakor ne zahteva za stanovanja kakor tudi za poslovne prostore previsokih najemnin. Dandanes padajo vse cene in bo do padle tudi najemnine. Radi previsokih najemnin si vsakdo skuša napraviti lastni dom, četudi le leseno barako. S tem se bo nazadoma preveč stanovanj, ki jih ne bo moglo oddajati več niti za primerno najemnino v svrhu obrestovanja, zaradi tega marsikdo ne bo mogel več svoje hiše obdržati. S tem bodo začele cene hišam tudi v mestih padati, kakor se je to zgodilo kmetijskim posestvom. Za zgled navajamo, da je organizacija v Belgiji 10 let na vse strani svarila pred visokimi najemninami. Ker posestniki niso hoteli tega vstopovati, je prišlo sedaj do katastrofe, da je samo v mestu Bruselj napredaj 16.000 hiš, 12.000 pa je praznih stanovanj za oddajo. Ravno take razmere so v drugih belgijskih mestih. Tudi v Berlinu je okrog 40 tisoč stanovanj praznih, v Budimpešti pa okrog 8000. Tudi tam so cene hišam ogromno padle.

Neprijetno nam je o tem pisati in dajati svarila kakor tudi pouk našim posestnikom. Naloga vsake organizacije mora biti, dajati pravočasne nasvete in se s tem izogniti posledicam, ki bi lahko postale katastrofalne za vso hišno posest v Ljubljani in tudi drugod. Zato prosimo naše ljubljanske hišne posestnike in tudi v drugih krajih, naj prav dobro premislijo o tem našem

ki svoj živ dan niti kokoši nisem zaklal, sem tako zversko ubil človeka. Sodišče me je pravilno kaznovalo. Sicer pa človek itak mora umreti.

In začel je praviti, kako je v noči od srede na četrtek zaspal in kako se mu je sanjalo, da ga umorjeni učitelj vabi k sebi, da bi zopet postal njegov sluga. Z novinarji je govoril dolgo in pred odhodom jim je dejal, naj napišejo, da je kriv, da se pa kesa.

Zadnjo noč je prebdel v pogovoru z jetniškimi pazniki. Od časa do časa je samo vprašal, zakaj ga niso prišli obiskat starši. Proti jutru sta prišla k njemu oče in zaročenka, s katero sta se imela rada že sedem let. Srečanje je bilo zelo ganljivo. Oče je bil tako potr. da se je komaj držal na nogah. Dolgo je bridko plakal. Obsojenčeva nevesta je bila tudi vsa iz sebe, obsojenec pa je ostal kljub temu miren. Nekaj časa je molčal, potem je pa začel očeta in nevesto tolažiti, češ, božja volja tako hoče.

Potem je prišel v smrtno celico pravoslavni svečenik, ki je obsojenca obhajal. Ta čas

se je približala zadnja ura obsojenca so odvedli na dvorišče, kjer so stala večala. Na dvorišču je čakal sodni dvor, poleg njega pa dva policijska uradnika in novinarji. Sodnik Šoškič je še enkrat prečital smrtno obsodbo. Obsojenec je bil popolnoma miren. Vprašali so ga, če ima še kakšno željo. Čez noč je pil zelo malo, vendar je pa tik pred smrtjo še prosil, naj mu prinese žganje, ki ga pa ni mogel piti. Napravil je nekaj požirkov in in se obrnil k državnemu tožniku, rekoč:

»Prav ste imeli, gospod državni tožilec. Moj zločin je težak, toda zapečjal me je Aleksander. Polakomnil sem se 10.000 Din, ki mi jih je obetal. Bil sem nesposoben.«

Predsednik sodnega dvora je namignil krvniku Hartu, ki je stopil s cilindrom na glavi in v belih rokavicah k obsojencu ter mu zadrnil vrv okrog vratu. Kmalu je bila smrtna procedura končana, krvnik je snel rokavice ter jih vrgel obsojencu pred noge, rekoč: Ilija, jaz nisem kriv tvoje smrti! Potem se je obrnil k sodnemu dvoru in izjavil, da je pravici zadoščeno. Zdravnik dr. Petrovič je ugotovil, da je nastopila smrt v 8 minutah. Na prošnjo roditeljev so prepeljali Milosavljevičovo truplo v njegovo domačo vas, kjer se je vršil žalosten pogreb.

apelu, ki je napravljen z najboljšim namenom, da pri tem naši posestniki pogledajo malo okrog sebe in tudi po drugih državah, pa bodo takoj na jasnem, kak je danes položaj hišnih posestnikov skoro po vsem svetu in koliko previdnosti in preudarnosti je treba, da tudi mi ne pridemo v enake neugodne razmere.

Nebo v oktobru

Solnce se po jesenskem ekvinokciju naglo oddaljuje od ekvatorja in s tem se krči dan. V oktobru se skrči dan za 1 uro 45 minut. V prvi polovici meseca je solnce v znamenju Tehtnice, 24. oktobra pa preide v znamenju Skorpiona. 11. oktobra nastane delni solnični mrk, ki se bo pa videl samo v Južni Ameriki ter prilagajočem delu Tihaega in Atlantskega oceana.

Luna je bila v začetku meseca visoko nad nebesnim ekvatorjem, zdaj se pa že vrača, prekorači ekvator 10. oktobra, doseže najnižjo lego pod njim 16. oktobra in ga na povratku ponovno prekorači 23. oktobra. Lunine faze: zadnji krajec je bil večer ob 21.15, mlaj ob 11. t. m. ob 14.06, prvi krajec 18. t. m. ob 10.20 in ščip 26. t. m. ob 14.34.

Planeti: Merkur se v oktobru v naših krajih ne vidi, ker je preblizu solca. Venera zahaja tik za solčnim zahodom tako, da je tudi ne vidimo.

Mars zahaja tudi kmalu po solčnem zahodu in za opazovanje tega planeta zdaj torej ni ugoden čas.

Jupiter je v sozvezdju Leva in vzhaja okrog polnoči. Zdaj se približuje naši zemlji in prihaja za opazovanje v ugodno lego. 7. oktobra se bo pomikala blizu Jupitru luna.

Saturn je v sozvezdju Strelca, zahaja pa ob 21 in ker je blizu obzorja, se slabo vidi. 17. oktobra se bo pomikala blizu Saturnu luna.

Uran je v sozvezdju Rib in stoji nad obzorjem vso noč. 11. oktobra bo v opoziciji s solncem. Vidi se kot stalnica 6. zvezde velikosti in pod zelo ugodnimi atmosferskimi pogoji ga lahko vidimo tudi s prostim očesom.

Neptun je v sozvezdju Leva in vzhaja po polnoči. Za amaterja opazovanje tega planeta nima pomena. Vidi se kot stalnica 8. zvezde velikosti.

Meteorji: Proti koncu oktobra in sicer med 19. in 24. stopi v akcijo roj Orionid, nazvan po radiantu v sozvezdju Oriona.

Lega zvezdnega firmamenta v začetku oktobra ob 19. sredi oktobra ob 20. in proti koncu ob 21. Na severovzhodu vzhajata Kočijaž in Perseus, dalje proti vzhodu Bik in Plejade, na jugovzhodu blizu obzorja je Kit, nad njim Ovan in Andromeda, v zenitu pa Kassiopea, na jugu blizu obzorja stoji Vodnar, nad njim sta Pegaz in Delfin, na jugovzhodu zahaja Strelac, nad njim stoji Orel in Labod. Na zapadu se tišči obzorja Gadonožec in Gad, nad njima stoji Herkules in Lira, na severovzhodu zahaja Bootes, nizko nad severnim obzorjem pa stoji Veliki Voz.

Danes premiera!

ELIZABET BERGNER

Arijana

Po slovitom romanu Claude Aneta. Življenski roman ruske študentke ARIJANE KUCNECOVE.

Partner RUDOLF FORSTER.

Krasno dopolnilo!

Predstave ob 4, 7 1/2 in 9 1/2.

Abonma II.

Predprodaja vstopnic od 11. do pol 13 ure.

Premiera v ponedeljek!

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Ponedeljek, 5. oktobra, katoličani: Placid, pravoslavni, 22. septembra, mučenica Foka.

DANASNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: Arijana.

Kino Dvor: Poljub.

Kino Ideal: Huzarji plešejo.

Violiński koncert Karla Rupla v Unionu ob 20. uri.

Jakopičev paviljon: Jakčeva razstava.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Trnkoczy, Mestni trg 4, in Ramor, Miklošičeva cesta 20.

Narodno gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

Ponedeljek, 5. oktobra: Zaprt.

Torek, 6. oktobra: Kralj na Betajnovi. Red D.

Sreda, 7. oktobra: Dogodek v mestu Gogi. Red E.

Četrtek, 8. oktobra: Takšna je prava. Red A.

Petek, 9. oktobra: Zaprt.

Oba izvirni slovenski drami, ki ju je vprizorila ljubljanska drama ob začetku letošnje sezone, »ta dosegli prav lep uspeh. Klasična Cankarjeva beseda je prišla v »Kralju na Betajnovi« do popolne veljave. Delo, ki ga je na novo nastudiral režiser Debevec in v katerem nastopajo v posameznih vlogah glavni predstavniki naše drame, se ponovi v torek, dne 6. t. m. za red D. Grumov »Dogodek v mestu Gogi«, v katerem ubira pisatelj povsem nova pota, pa se ponovi v režiji prof. Sesta in premijerski zasedbi v sredo, dne 7. t. m.

Petek, 9. oktobra.

11.30: Šolski radio: Uvod v praktične vaje o pravilni izgovorjavi slovensčine; 12.15: Plošče; 13.30: Salonski kvintet; 18.30: Drago Ulaga: Gimnastične vaje; 19.30: Dr. Brac: Italijanska; 19.30: Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina; 20.30: Zlatko Najžer: O ustroju materije; 20.30: Orgelski koncert msn. Stanka Premrla; 21.30: Samospevi g. Janka, člana narodnega gledališča; 22.15: Magistrov šramel kvartet izpod šmarne gore; 22.45: Poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sobota, 10. oktobra.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13.30: Plošče; 13.30: Salonski kvintet; 18.30: Drago Ulaga: Gimnastične vaje; 19.30: Dr. Brac: Italijanska; 19.30: Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina; 20.30: Zlatko Najžer: O ustroju materije; 20.30: Orgelski koncert msn. Stanka Premrla; 21.30: Samospevi g. Janka, člana narodnega gledališča; 22.15: Magistrov šramel kvartet izpod šmarne gore; 22.45: Poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sobota, 10. oktobra.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13.30: Plošče; 13.30: Salonski kvintet; 18.30: Drago Ulaga: Gimnastične vaje; 19.30: Dr. Brac: Italijanska; 19.30: Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina; 20.30: Zlatko Najžer: O ustroju materije; 20.30: Orgelski koncert msn. Stanka Premrla; 21.30: Samospevi g. Janka, člana narodnega gledališča; 22.15: Magistrov šramel kvartet izpod šmarne gore; 22.45: Poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sobota, 10. oktobra.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13.30: Plošče; 13.30: Salonski kvintet; 18.30: Drago Ulaga: Gimnastične vaje; 19.30: Dr. Brac: Italijanska; 19.30: Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina; 20.30: Zlatko Najžer: O ustroju materije; 20.30: Orgelski koncert msn. Stanka Premrla; 21.30: Samospevi g. Janka, člana narodnega gledališča; 22.15: Magistrov šramel kvartet izpod šmarne gore; 22.45: Poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sobota, 10. oktobra.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13.30: Plošče; 13.30: Salonski kvintet; 18.30: Drago Ulaga: Gimnastične vaje; 19.30: Dr. Brac: Italijanska; 19.30: Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina; 20.30: Zlatko Najžer: O ustroju materije; 20.30: Orgelski koncert msn. Stanka Premrla; 21.30: Samospevi g. Janka, člana narodnega gledališča; 22.15: Magistrov šramel kvartet izpod šmarne gore; 22.45: Poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sobota, 10. oktobra.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13.30: Plošče; 13.30: Salonski kvintet; 18.30: Drago Ulaga: Gimnastične vaje; 19.30: Dr. Brac: Italijanska; 19.30: Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina; 20.30: Zlatko Najžer: O ustroju materije; 20.30: Orgelski koncert msn. Stanka Premrla; 21.30: Samospevi g. Janka, člana narodnega gledališča; 22.15: Magistrov šramel kvartet izpod šmarne gore; 22.45: Poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sobota, 10. oktobra.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13.30: Plošče; 13.30: Salonski kvintet; 18.30: Drago Ulaga: Gimnastične vaje; 19.30: Dr. Brac: Italijanska; 19.30: Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina; 20.30: Zlatko Najžer: O ustroju materije; 20.30: Orgelski koncert msn. Stanka Premrla; 21.30: Samospevi g. Janka, člana narodnega gledališča; 22.15: Magistrov šramel kvartet izpod šmarne gore; 22.45: Poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sobota, 10. oktobra.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13.30: Plošče; 13.30: Salonski kvintet; 18.30: Drago Ulaga: Gimnastične vaje; 19.30: Dr. Brac: Italijanska; 19.30: Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina; 20.30: Zlatko Najžer: O ustroju materije; 20.30: Orgelski koncert msn. Stanka Premrla; 21.30: Samospevi g. Janka, člana narodnega gledališča; 22.15: Magistrov šramel kvartet izpod šmarne gore; 22.45: Poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sobota, 10. oktobra.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13.30: Plošče; 13.30: Salonski kvintet; 18.30: Drago Ulaga: Gimnastične vaje; 19.30: Dr. Brac: Italijanska; 19.30: Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina; 20.30: Zlatko Najžer: O ustroju materije; 20.30: Orgelski koncert msn. Stanka Premrla; 21.30: Samospevi g. Janka, člana narodnega gledališča; 22.15: Magistrov šramel kvartet izpod šmarne gore; 22.45: Poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sobota, 10. oktobra.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13.30: Plošče; 13.30: Salonski kvintet; 18.30: Drago Ulaga: Gimnastične vaje; 19.30: Dr. Brac: Italijanska; 19.30: Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina; 20.30: Zlatko Najžer: O ustroju materije; 20.30: Orgelski koncert msn. Stanka Premrla; 21.30: Samospevi g. Janka, člana narodnega gledališča; 22.15: Magistrov šramel kvartet izpod šmarne gore; 22.45: Poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sobota, 10. oktobra.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13.30: Plošče; 13.30: Salonski kvintet; 18.30: Drago Ulaga: Gimnastične vaje; 19.30: Dr. Brac: Italijanska; 19.30: Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina; 20.30: Zlatko Najžer: O ustroju materije; 20.30: Orgelski koncert msn. Stanka Premrla; 21.30: Samospevi g. Janka, člana narodnega gledališča; 22.15: Magistrov šramel kvartet izpod šmarne gore; 22.45: Poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sobota, 10. oktobra.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13.30: Plošče; 13.30: Salonski kvintet; 18.30: Drago Ulaga: Gimnastične vaje; 19.30: Dr. Brac: Italijanska; 19.30: Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina; 20.30: Zlatko Najžer: O ustroju materije; 20.30: Orgelski koncert msn. Stanka Premrla; 21.30: Samospevi g. Janka, člana narodnega gledališča; 22.15: Magistrov šramel kvartet izpod šmarne gore; 22.45: Poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sobota, 10. oktobra.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13.30: Plošče; 13.30: Salonski kvintet; 18.30: Drago Ulaga: Gimnastične vaje; 19.30: Dr. Brac: Italijanska; 19.30: Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina; 20.30: Zlatko Najžer: O ustroju materije; 20.30: Orgelski koncert msn. Stanka Premrla; 21.30: Samospevi g. Janka, člana narodnega gledališča; 22.15: Magistrov šramel kvartet izpod šmarne gore; 22.45: Poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sobota, 10. oktobra.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13.30: Plošče; 13.30: Salonski kvintet; 18.30: Drago Ulaga: Gimnastične vaje; 19.30: Dr. Brac: Italijanska; 19.30: Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina; 20.30: Zlatko Najžer: O ustroju materije; 20.30: Orgelski koncert msn. Stanka Premrla; 21.30: Samospevi g. Janka, člana narodnega gledališča; 22.15: Magistrov šramel kvartet izpod šmarne gore; 22.45: Poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sobota, 10. oktobra.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13.30: Plošče; 13.30: Salonski kvintet; 18.30: Drago Ulaga: Gimnastične vaje; 19.30: Dr. Brac: Italijanska; 19.30: Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina; 20.30: Zlatko Najžer: O ustroju materije; 20.30: Orgelski koncert msn. Stanka Premrla; 21.30: Samospevi g. Janka, člana narodnega gledališča; 22.15: Magistrov šramel kvartet izpod šmarne gore; 22.45: Poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sobota, 10. oktobra.

12.15: Plošče; 12.45

Dnevne vesti

— Iz državne službe. Imenovani so: **ereski** načelnik kačaniškega sreza Anton Kapus za politično-upravnega tajnika kr. banske uprave vardarske banovine, **reski** načelnik sreza udbinskega Pavle Jernejec za politično-upravnega tajnika okrožnega inspektorja v Ogulinu, za sreskega načelnika sreza županijskega banski svetnik uprave vardarske banovine Ivan Spoljar, za prištava banske uprave savske banovine pristav okrajnega glavarstva krškega okraja Franjo Ivančič, premeščen je pisar obmejnega in železniškega komisarijata Karlo Suša iz Maribora v Veliko Kikindio.

— Razpisna služba občinskega tajnika. Zupanstvo trške občine Sevnica ob Savi razpisuje mesto občinskega tajnika. Zahteva se najmanj dovršena nižja srednja šola in praksa v knjigovodstvu. Prošnje je treba vložiti do 15. t. m.

— I. kongres jugoslovenskih bibliotekarjev. 28. in 29. novembra se bo vršil v Zagrebu I. jugoslovenski bibliotekarski kongres, ki ga sklicuje društvo jugoslovenskih bibliotekarjev. Kongresa se udeležijo predstavniki vseh naših važnejših kulturnih centrov. Razpravljalo se bo o jugoslovenski narodni bibliografiji (referat beograjske sekcije), o dolžnostih izvodih (referat zagrebske sekcije), o organizaciji, o vprašanjih (referat ljubljanske sekcije) itd.

— Težak gospodarski položaj. Splitska »Nova Doba« poroča, da posluje te dni v Splitu davčni odbor in da se iz njegovega poslovanja najbolje vidi, kako težak je naš gospodarski položaj. Večina davkoplačevalcev prihaja pred odbor z dokazi, da davkov ne more plačati. Odkrivajo se slabe strani in težkote takih gospodarskih podjetij, o katerih je vsakdo mislil, da so solidna in visoko aktivna. Davčni odbor sam uvideva, da je treba v mnogih primerih davke znižati.

— Kongres hišnih in zemljiških posestnikov. Kongres in glavna skupščina glavnih zvez družtev hišnih in zemljiških posestnikov kraljevine Jugoslavije se bo vršil dne 10. in 11. t. m. v Zagrebu ob enem s praznima 20letnice delovanja društva hišnih in zemljiških posestnikov v Zagrebu. Vabimo vse posestnike iz naše banovine, da se polnoštevilno udeležijo teh važnih zborovanj. Na zborovanju se bo skušalo postaviti primerne predloge za ureditev najemnin, kakor tudi raznih avtonomnih določil in davščin. Dovoljena je znižana železniška vožnja in za prenočišča je preskrbljeno. Legitimacije se daje v društveni pisarni v Ljubljani, Salendrova ulica 6.

— 750 vagonov hrane za pasivne kraje. Odbor ministrov za prehrano pasivnih krajev je odredil 750 vagonov živil kot prvo pomoč pasivnim krajem. Ta hrana se razdeli na savsko, primorsko in vrbasko banovino.

— Novi proračun zagrebske občine. Zagrebska občina sestavlja proračun za leto 1932. V novem proračunu bodo izdatki za investicije občutno znižani, znižan bo pa tudi kuluk in najemninski davek. Zagreb ima 252 milijonov dolga.

— Splitski Slovenci ustanavljajo CM. podružnico. V Splitu živi okrog 2000 Slovencev. Med njimi je mnogo idealnih ljudi, ki so sklenili na pobudo tamkaj se mučijo gdene. Tilke Leckerjeve, najmarljivše Cirmetodarije, ustanoviti CM. podružnico. Ustanovni občni zbor bo v nedeljo 11. oktobra t. l. ob 15. v hotelu Kovarčević, ki ga ima v najemu vrlo narodno zavedni Slovenec g. Lorenčak iz bivše Stajerske. Po obnem zboru bo prosta zabava. K udeležbi se vabijo vsi zavedni rodoljubi. Ker je letna članarina le 5 Din, pričakujemo, da postane vsak član CM. podružnice v Splitu.

— Smrt uglednega škofjeloškega odvetnika. Včeraj je umrl v Škofji Loki po dolgi in mučni bolezni splošno znani odvetnik g. dr. Fran Jerala. Pokojni se je udeleževal marljivo v raznih društvih, bil je predsednik tamošnje podružnice SPD, član škofjeloškega občinskega sveta in svoječasno tudi občinski gerent. Bil je znan kot odličen jurist, zaradi bolezni je pa zadnje čase opustil odvetniško prakso. Zapustil je žalujočo vdovo go. Albino in hčerko gospo Silvo, ki se je pred 14 dnevi poročila z g. Milanom Česnikom, komercialistom iz Ljubljane. Pokojnemu bodi ohranjen blag spomin, preostali pa naše iskreno sožalje!

— Kredit za kmetijske stroje izrpan. Kr. banska uprava objavlja, da so v proračunu za leto 1931-32 v svrhu nabave kmetijskih strojev predvidena denarna sredstva že skoraj izrpana. Zato se opozarja občine, kmetijske podružnice, strojne zadruge in slične gospodarske korporacije, naj ne vlagajo v svrhu subvencij za nabavo kmetijskih strojev nobenih prošelj voč, ker se zaradi pomanjkanja denarnih sredstev v tem proračunskem letu ne bodo moge upoštevati.

— Tolmač nemškega jezika. Višje deželno sodišče v Ljubljani je imenovalo upokojenega davčnega inspektorja v Mariboru g. Ferd. Kocuvana za tolmača nemškega jezika pri okrožnem sodišču v Mariboru.

— Prepoved zahajanja v Krme. Okrajno sodišče v Rogatecu je prepovedalo posestnikovu sinu Vincencu Čonču iz Cerovca zahajanje v krme za dobo 1 leta, okrajno sodišče v Kranju pa delavcu Antonu Rozmanu iz Strazišča za dobo šestih mesecev.

— Tiralica za komunistom Josipom Debeljakom. V petek je prišlo v Zagrebu do krvavega spopada med policijskimi agenti in komunisti, med katerimi je bil tudi Josip Debeljak, ki je bil sicer ranjen, pa je vendar pobegnil. Zagrebska policija je izdala za njim tiralico. Debeljak je bil rojen l. 1902. v Orešju, srez Pregrada, in je po poklicu pekovski pomočnik. Navadno nastopa pod tujim imenom in doslej je bil prijavljen pod imenom Car Andrija, Peter Novakovič in Vasa Todorovič. Orožje ima vedno pri sebi in je vsak čas pripravljen rabiti ga.

— Rekord v drobnih pisavi. Nedavno smo poročali, da je dosegel trgovec Milo Liličević na Cetinju svojevrsten rekord s tem, da je napisal na dopisnico 5552 besed. Takih rekordov je bilo na svetu še več. Vsi, ki so se hoteli proslaviti z drobnopisavo, pa zaostajajo daleč za upravljajem osnovne šole v Jasenovcu Markom Franjčcem, ki je prepisal na pošto dopisnico 32 strani Deželicevega romana »V levjih šapah«, skupaj 9084 besed. Kdor ima zelo dobre oči, lahko prečita vsaj del tega, kar je Franjč napisal na dopisnico.

— Vreme. Vremenska napoved nam obeta stanovitno lepo vreme. Tudi včeraj je bilo skoraj po vseh krajih naše države lepo. — Najvišja temperatura je znašala v Splitu 19,2, v Zagrebu 18,8, v Beogradu 18,2, v Ljubljani 18,1, v Mariboru 14,4. Davi je kazal barometer v Ljubljani 773,9, temperatura je znašala 7,4.

— Dvojne detomora obtožena. Orožniška postaja v Murskem Središču je došla ovadbo, da je v vasi Gibin, občina Strigovo, neka žena zadavila svojega novorojenčka. Orožniki so uvedli preiskavo in izkazalo se je, da je Marija Makovec res umorila svojega otroka. Proti nji pa teče kazensko postopanje zaradi detomora, ki ga je izvršila leta 1929. Zdravnik, ki jo je preiskal, je mnenja, da je slabo umna.

— Samomor brezposelnega godbenika. V Mostaru si je končal v soboto ponoči življenje brezposelni godbenik Karlo Toth. Pokojni je bil svojčas narednik pri vojaški godbi, pa je na prigovarjanje nekakega kapelnika odložil vojaško suknjo in ostal brez službe, ker mu je kapelnik kljub obljubam ni preskrbel. V mostarski kavarni »Lira« si je pogнал kroglo v glavo.

— Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlenšo izvršitev. Pri prehlajenju, hripi, vnetju v vratu, oteklih mandljih, živčnih bolečinah, trganju v udih storite dobro, če poskrbite za vsakdanje izpraznjenje črevesa s tem, da popijete pol čaše naravne »Franc Jožefove« grenčice. Po sodbah univerzitetnih klinik se odlikuje »Franc Jožefova« voda radi sigurnega učinka pri prijatni uporabi. »Franc Jožefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Iz Ljubljane

—lj Redko rodbinsko slavlje. Pri Pogačnikovi v Hradskega vasi je bil včeraj velik rodbinski praznik. Ugledni in daleč naokrog znani posestnik g. Vinko Pogačnik in njegova verna družica g. Marija, roditelja našega meterja g. Karla Pogačnika, sta proslavila 60letnico svojega rojstva. Istega dne so pa imeli v ugledni Pogačnikovi rodbini še eno slavlje. Poročila se je namreč gdna. Ivanka s stavbnikom g. Antonom Pogačem iz Maribora. Jubilatoma in mlademu paru iskrene čestitke!

—lj Čudno ribo ujel. Ko je včeraj posestnik in gostilničar na Kodeljevem, g. Ivan Bricej, lovil v Gruberjevem prekoru ob svojem posestvu ribe, se mu je nataknila na trnek čudna riba — bickel. Kako je prišlo kolo v vodo, kdaj in čigavo je, se bo moralo šele ugotoviti.

—lj Včerajšnja nedelja je bila ena najlepših vsega leta, kar se namreč tiče vremena. Redki, naravnost izbrani so dnevi, ko so vremevarji Ljubljani naklonjeni. Se manj je pa lepih nedelj, zato so včerajšnji dan meščani izrabili, kolikor se je dalo. Nekoliko je pa tudi pripomogel datum, da je bila včeraj vsa Ljubljana na nogah, a ne v mestu, temveč v okolici, ki jo je jesen odela z vso lepoto jesenskih barv ter milino. Sicer meščani navadno gledajo preko vseh naravnih lepot, ko se jim mošnjiček rajši odpira kot srce, zdaj so pa tako prozračni časi, da človeka vendar nekoliko obidejo poetični občutki, ko niba med naravnimi lepotami in jesenskimi specijalitetai gostoljubnih hiš. Sicer je pa bilo največ ljudi v rožniških gozdovih in na Golovcu, kjer ni tako blizu privlačnih gozdnih hiš in kjer je nabiranje kostanja dobrodošlo za zabavo in izgovor, če že ni zgolj potreba. Tako smo nedeljo najbolje prestali in smo zato tudi danes mnogo bolj zdravi kot navadno ob ponedeljkih.

—lj Osrednja protituberkulozna liga v Ljubljani je prejela naslednja darila: Gospa ravnateljica OUZD dr. Bohinjec je nabrala v družbi Ljubljancov pri Sv. Janezu ob Bohinjskem jezeru 270 Din. Njena nadbudna deca, Joško, Metka in Polonca pa so poslali ligi darilo v znesku Din 234. — Uradništvo Pokojninskega zavoda pa je v počastitev spomina na umrlega očeta g. zavodnega podpredsednika g. Evgen Lovšina podarilo ligi znesek Din 144.

—lj Trvdka klavirjev in glasbil Alfonz Breznik je sedaj na Aleksandrovi c. 7. 98

—lj Trgovski in zobotehniški nameštenci za pokojninsko zavarovanje. V ta namen sklicujemo shod v torek 6. t. m. ob 8. zvečer v beli dvorani hotela Union. Vabimo vse nameštence, da se istega polnoštevilno udeležijo. — Zveza priv. nam. podruž. Ljubljana. —lj Zanimivo predavanje. Jutri ob 20.30 priredi Zveza kulturnih društev zanimivo alpsko predavanje g. Cveta Šviglja z 90 slikami. Predprodaja vstopnic v ZKD vsak dan od 8. do 12. in od 15. do 18. Sedeži po 6 Din, stojšča po 3 Din.

—lj Spored violinskega koncerta, ki ga priredi drevi ob 20. v veliki dvorani hotela Union Karlo Rupel. 1.) Bach: Koncert v a-molu. 2.) Tartini: Vražji triček. 3.) Oster: Fantazija. 4.) Jaques - Dalerose: Danse Frivole. Ravel: Habanera. Debussy: Minstrels. 5.) Tartini - Kreisler: Variacije na Corellijevu temo. 6.) Wieniawski: Scherzo - Taran-telle. Rupel je mlad violinist, velikih umetniških sposobnosti in izredne tehnične spretnosti. Z največjo lahkoto obvlada vse, tudi najtežje in največje Tartinijeve pasaže in okraske. Mirnim srcem lahko rečemo, da je Rupel zrel umetnik, ki ga čaka še lepa bodočnost. Zato obisk njegovega koncerta najtopleje priporočamo. Vstopnice po običajnih

cenah se dobivajo v Matični knjigarni ter so na razpolago še v vseh vrstah. Predprodaja tekom dneva v Matični knjigarni, zvečer pred koncertno unionsko dvorano.

—lj Operni orkester Narodnega gledališča v Ljubljani bo tudi v letošnji koncertni sezoni izvedel vrsto simfoničnih koncertov. Mislimo so trije veliki simfonični koncerti in dva popularna koncerta z lažjim programom. Za simfonične koncerte je operni orkester pomnožen s člani Orkestralnega društva Glasbene Matice in gojenci državnega konzervatorija v Ljubljani. Tako bo lahko te koncerte izvedel simfonični orkester z nad 60 sodelovalci. Prvi koncert se vrši v ponedeljek 12. t. m. in ga dirigira skladatelj Lucia-Maria Škrjanc. Pri koncertu bo sodeloval pianist Noč. Program pa obsega 2 deli iz svetovne literature: Bach, Čajkovski in 2 deli iz domače literature: Lajevic, Oster. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

—lj Umril je v splošni bolnici večletni plačilni natak pri Sestici g. Ferdinand Aučr. Pogreb bo v torek ob 16. Tovariši udeležite se polnoštevilno pogreba.

—lj Temno lisast rjav pičkar, ki sliši na ime »Maks«, se je v četrtki izgubil med Sent Vidom in Zgornjo Šiško. Lastnik prosi poštenega najditelja, da ga odda proti nagradi v hotelu Miklič, nasproti glavnega kolodvora.

—lj Začetniški plesni tečaj Jenkove šole prične drevi ob 20. v Kazini. Novinci — dame in gosposje — naj se blagovolijo prijaviti zvečer pri otvoritvi tečaja. 515n

—lj Izgubil se je sveženj manjših ključkov v nedeljo 4. t. m. okrog 12. od Rimske ceste, Skrabčeve ulice (mimo obrtne šole) in Čojzove ceste. Najditelj se prosi, ker so zanj brez vrednosti, da jih odda proti nagradi v upravnistvu »Slov. Naroda«.

—lj Izgubila se je listnica z večjo svoto denarja. Pošten najditelj naj jo izroči proti nagradi v trgovini delikates A. Verbič, Stritarjeva ulica.

—lj Otroške nogavice, rokavice, obleke, jopice in majice, kupite najceneje, Sterk nasl. Karničnik Stari trg. 18.

VABIMO VAS, oblecite se pri nas!

Po svojem okusu si izberite oblačilnih potrebščin

ZA MAL DENAR.

Nudimo olajšana plačila.

A. Presker
Ljubljana, Sv. Petra c. 14

Iz Celja

—c Uradni dan Zbornice za TOI v Ljubljani za mesto Celje in celjsko okolico bo jutri dopoldne ob 8. do 12. v gremijah pisarni v Razlagovi ulici 8, pritličje, levo.

—c Nove uradne ure pri sreskem načelstvu. S. t. m. so bile uvedene pri tukajšnjem sreskem načelstvu naslednje nove uradne ure: ob delavnikih, izven soboto, ob 8. do 12.30 in od 15.30 do 18. Ob sobotah pa le ob 8. do 14. Sprejem strank se vrši le ob torkih in sobotah dopoldne.

—c Važno opozorilo. Celjsko mestno načelstvo opozarja vse prizadete, da je podvržena nadzoru in plačilu klavne pristojbine vsa sveža slanina, ki jo dobivajo mesarji, prekajevalci, gostilničarji in sploh vse obratovalnice, kjer se razpečajo mesnati proizvodi. Vse take pošiljke morajo biti opremljene s predpisanim oglednim listom, izdanim v kraju njihovega izvora.

—c Dežurno lekarniško službo v Celju ima tekoči teden do vključno petka 9. t. m. lekarna »Pri križu« na Kralja Petra cesti.

—c V sezoni plesnih vaj. Celjsko sokolsko društvo prične letos s plesnimi vajami v nedeljo 11. t. m. zvečer v telovadnici mestne narodne šole. Vpisovanje bo istega dne zvečer ob 19. istolam, pričekaj vaj bo eno uro pozneje. — Tukajšnji trgovski nameštenci pa prične s svojimi plesnimi vajami v soboto 10. t. m. ob pol 21. zvečer v mali dvorani Celjskega doma. Prijaje se bodo sprejemale pol ure poprej. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

—c Včerajšnji šport v Celju. Včeraj popoldne se je vršila na igrišču pri Školin kleti ob veliki udeležbi športnega občinstva za nimiva podsv. zna pr. evstvena nogometna tekma med ISSK Mariborom in celjskimi Atletiki. Zmagalo je moštvo ISSK Maribora s 4 : 1 (polčas 3 : 0). Sodnik g. Deržaj iz Ljubljane je sodil strogo in dobro.

—c Zdravniška služba pri ambulatoriju ekspoziure OUZD v Celju. Dr. Dereani Mano, zdravnik-uradnik, je nastopil svoj redni počitniški dopust in do 28. oktobra ne bo ordiniral. Za čas dopusta ga nadomestuje g. dr. Flajs Josip, zdravnik bolnice v Celju. Z zzirom na to spremembo bodo uradovi zdravniki v ambulatoriju OUZD v Celju ordinirali za člane in njih svojece od 5. oktobra 1931 dalje po nastopnem redu: Dr. Čerin Josip od pol 9. do pol 11. ure, dr. Hočevar Drago od pol 11. do pol 13. ure in dr. Flajs Josip od 14. do 16. ure.

—c Na šoli Glasbene Matice v Celju se poučuje razen vijoline, klavirja in solopetja tudi violja, čelo, kontrabas ter tudi vsa orkestralna pihala, v kolikor je zanje v Celju učnih moči (za pihala: klarinet, flauto, rog, trobento in pozavno) na razpolago. Priporočamo zlasti odrasli dijaški, trgovski in obrtni mladini, naj se loti tudi drugih instrumentov, ki so v orkesterski zasedbi in uporabi enakovredni kot n. pr. gosli. Prihke za šolanje je dovolj na zavodu. Ravnateljstvo gre rado na roko vsakomur, ki želi event. nasvetov.

Sedem mostov gradimo

Tudi novi mostovi, ki bodo kmalu dograjeni, pričajo o napredku našega mesta

Ljubljana, 5. oktobra.

Meščani se radi izprehajajo, kar jim seveda privoščimo. Povedati je le treba, kam jo Ljubljanci najraje mahnejo. Tivoli pa ne pride v poštev, letos je na drugem mestu. Gotovo vedo tisti Ljubljanci, ki se letos izprehajajo ob Ljubljani in Gradaščici, da napredek končno ni le lepa beseda. Gotovo štejejo meščani na izprehodu nove mostove, ki jih nastaja toliko, da jih je celo težko prešteti. Končno moramo še mi na ta križev pot, da se Ljubljana vsaj nekoliko prepriča, kako znamenita postaja.

15 mostov

Toda, Ljubljana je bila že prej znamenita, razume se, da smo ponosni na njo, na takšno, kakršna je bila, je in bo. In baš zaradi mostov smo prednjačili svetu že prej, naj reče kdo, kar hoče. Starih mostov imamo namreč tudi toliko, da jih še nismo nikdar prešteli. In gotovo se niti mladina v šolah ne ukvarja s to statistiko, čeprav se uči Ljubljano. Če se nismo ušteli, drži samo čez Ljubljano 7 starih mostov razen Čevljarskega, ki so ga deložirali. Na meji med Vodmatom je betonski »vodmatski« — sicer pa naši mostovi nimajo imen — med bolnico in prisilno delavnico je lesen mostiček za pešce, med Vrazovim in Ambroževim trgom je vez »šentpeterski«, betonski most, četrtri je jubilejni, mesarski, zmajski ali menda celo kuščarski most (ima namreč več tucatov imen in nobeno ni pravo); ta most je betonski in baše precej lep kot pravijo nekateri. Zmaji so menda celo umetnine, vendar človek prvič ugiba, od kod so prišli; drugi jih pa že prezre. Peti most je po vsej sili frančiškanski. Zidan je iz rezanega kamna ter bi bil baše velik estetični greh, če bi ga podrli v svrhu razširjenja. Šesti most, betonski, je šentjakovski, čeprav bi lahko bil Čojzov ali Trubarjev. Trnovo in Prule sta zvezana z lesenim mostom med Opearsko in Janežičevo cesto. Prulčani in Trnovčani so si v laseh zaradi imena mostu. Zato se mu pravi prulski ali trnovski most. Trnovčani si pa laste tudi vse mostove, ki drže čez Gradaščico, in ki so zaenkrat štirje, prav tako je trnovski most tudi na koncu Opearske ceste, ki drži čez Mali graben. In končno sta še na Gruberjevem prekopu 2 mosta. 14 jih je torej, s čevljarskim 15 in morda je še kje kakšen.

Pribežališče starih barak

Seveda še nihče ni rekel, da je preveč mostov in se nam jih tudi ne bi zdelo preveč, če bi pokrili vso Ljubljano z njimi. Baše jih ne bo preveč tudi tedaj, ko bo pokrila Ljubljana od frančiškanskega do zmajskega mostu. Zato se tudi nihče ne čudi, ker gradimo toliko mostov naenkrat, pač pa marsikdo tarna, zakaj ne postavijo mostu še tu in tam, ko ga že tam in tam. Tako smo tudi že nešteto-krat uganili, da Čevljarski most nima sreče, ker bi ga morali prestaviti višje ali nižje. Postavljajo ga nekoliko nižje od starega lesenega pri bolnici. To je treba omeniti, ker tako daleč se meščani vseeno ne spuščajo na svojih izprehodih, kar je gotovo pametno. Saj je ta konec tako žalosten iz raznih razlogov, da človek ne more storiti nič drugega, če pride sem, kot da gre v bolnico. Zboliš lahko kar med potjo. Lepšega pa tudi ne vidiš ničesar kot Vrazov trg s hipermoderno ograjo, katere lepoto se posebno povdajajo nesmrtni barake, ki so jih nedavno prestavili sem s Sv. Petra nasipa. Tu je torej pribežališče starih barak.

Iz tromostovja je že res nekaj nastalo. Ljubljanci ugotavljajo te dni, kakšna bo mostna ograja. Seve, da jim ni všeč, toda bolj občutno bodo godrnjali pozneje, ko se ne bo dalo nič več izpremeniti.

Četrti most

Četrti most grade Pod Trančo. Menda je dovolj znano, zakaj so prestavili lito-železni most, da zdaj grade železobetonskega. Mesto je sklenilo, da se naj tod vlije glavni tok našega prometa na Stari in Mestni trg in nasprotno na levi breg Ljubljane. Tista špija, odnosno šivan-kinjo uho Pod Trančo, baše prometa ne bo ovirala ter mora biti na vsak način tu vozni most. Če ne pojde drugače, bomo pa podirali »bajtec«, kajti tudi v Ljubljani zmaguje v nekaterih pogledih načelo, da se morajo velikim idejam doprinasati tudi velike žrtve.

Stojimo torej pred dejstvom: pri Jurčičevem trgu grade velik most. To je pa že tudi cel dogodek, kar »za« v časopise. Ze zaradi tega, ker ta most ne bo takšen, kot so drugi. Če bomo imeli že toliko mostov, naj bo vsak vsaj malo drugačen, da se nam ne bodo zanamci posmehovali, češ, vse so naredili po enem kopitu, ker niso znali drugače. Mi smo pa seveda brhlnih glav, idej nam še ni nikdar zmanjkalo, samo da bi bilo vedno dovolj kredita za njih uredničenje! Potuhtali smo, da bodi ta most po konstrukciji posebnost, kakršna še ni v Ljubljani, zato ne sme biti ne košarasti lok, ne polkrog, ne kako drugače zakrivljen. Zaradi tega lok ali obok sploh ne more biti, nego le ravna plošča. Ker bi pa za ploščo bila širina Ljubljane nekoliko prevelika razpetina, bodo most podprli še sredi reke z opornikom tako, da bosta mostičke tvorili prav za prav dve plošči. Krajna opornika sta že zbetonirana, v svrhu betoniranja srednjega pa grade zagatno steno, s katero izolirajo temelj opornika od vodnega toka, da jih voda pri gradnji ne ovira.

Prav za prav bi ne smeli prezreti tudi lesenega provizoričnega mostu, ki so ga postavili namesto podrtega Čevljarskega,

toda vseh mostov je toliko, da se ne moremo ukvarjati z vsakim podrobneje.

Dela na obrežjih

Na Gallusovem nabrežju ob starinarjih že betonirajo obrežno zidovje, ki je toč že drugje zbetonirano. Tu je pa zidovje nenavadno močno, skoraj trdnjavsko, ker je blizu niš in mora podpirati nabrežje do niš z njihovimi temelji, sicer bi hiše zlezle počasi v Ljubljano.

Višje pri šentjakobskem mostu ravna obrežja in spravljajo na bregova blato iz struge s stroji na električni in bencinski pogon. Z zajemalkami, podobnimi samokolnicam, zajemajo blato in ga vlačijo na ta način, da jo po dva delavca drži in vodita kot plug medtem, ko stroj vleče z žično vrvo torvor na breg. Delavci morajo tekati po strmim, blatnem tiru gor in dol, dočim jih vlačili premetavajo, da komaj love ravnotežje. Gor, dol, gor, dol — e, to vam je trening!

Čez Gradaščico grade 3 mostove

Na prvega naletimo v Gradaški, odnosno Cerkveni ulici, pri Tenenteju. Dolesejo so hodili ljudje tu čez Gradaščico po lesenem mostičku. Ko so se letos tako resno lotili regulacijskih del, so mislili tudi na nove mostove ter so rekli, češ, naj bo, jih bomo pa vseeno zgradili. Ta mostiček bo tudi samosvoj, kakršen ne bo noben drugi. Če strugo se bosta vzpenjala dva železobetonska ločna nosilca košaraste oblike, počez bo ležal sredi konstrukcije še eden raven nosilec ali preklada, ki bo ločila mostno železobetonsko ploščo v dve polovici.

V delu je opaž, ki je precej kompliran. Most gradi stavbnik Čurk, vse druge mostove, razen velikega pred trnovsko cerkvijo, pa podjetje inž. Duklić in drug.

O takozvanem trnovskem mostu smo že mnogo govorili. Da bo lep, si torej lahko že nekoliko mislimo. Zdaj bo pa še gotovo celo lepši kot so ga nameravali zgraditi prvotno, ker je fasadni načrt nekoliko izpremenjen. Balustrada kot ograja bo elegantna kar se da, vendar pa enostavna. Kot smo poročali, bodo na vseh štirih vogalih kamnite piramide, od katerih sta dve že skoraj gotovi. Sredi desne ograje bo stal na podstavku kip sv. Janeza, nasproti njemu, nad levo ograjo, se bo pa dvigala še ena piramida, a vitkejša in nižja od ostalih, 5 m visoka nad ograjo, njena stranica v tlorisu pa meri 75 cm. Vrh piramide bo krogla. Ker bi sicer ta piramida segala preveč na trotoar, bo njen podstavek štrlel nekoliko čez lice mostu. Piramida bo služila obenem tudi za svetilnični stebel, ker most mora biti tudi razsvetljen.

Naprej ob Gradaščici se začne poetičen svet. Ta poezija, lepota in vrag vedno kaj vse vidijo nekateri ljudje tod — to je vse tako silno ter dojemljivo, da smo kar kapitulirali. Odločili smo se končno, da ne bomo oskrnili tega Pegazovega pašnika, na škodo smotrene regulacije, naj stane kar hoče. Tako bo Gradaščica še naprej po mili volji tvorila idealne klobase in ob nji bo lahko še naprej naša nada in ponos gojila zgozore — kot vidimo zdaj lahko sleherni dan. Ta preluba mladina pa je seveda v dobrih rokah, saj je pod zanesljivim nadzorstvom.

Ako bi tu obrežne zidove zbetonirali, bi bila baše tudi s tem okrnjena narava, zato jih obzidavajo s kamnom, kar je seveda precej dražje in ni nič boljši zid kot betonski. Toda, če se mora ustreči nekaterim ljudem, končno to ni nič nemogočega.

Tako priromamo do Kolezije, slavnega mestnega kopaljšča, ki je pa v najemu. Tu drži čez Gradaščico tudi lesen most, ki je uporabljen samo za pešce. V bližnji bodočnosti bo pa širok most, tudi za vozni promet. Struga je tu široka samo 7,30 m, zato jo bodo premostili z železobetonsko ploščo. Opornika so te dni že zbetonirali. Delo se zdaj ne bo nadaljevalo, zaenkrat še ni znano, kdaj bomo imeli zopet kaj dinarčkov, da bomo lahko most dogradili. Obenem z zgraditvijo mostu, bo pa treba tudi dvigniti levi breg in cesto Lepi pot, ki je prenizka približno za meter do Verstovškove ulice, okrog 100 m dolžine.

Tako je dosegla Ljubljana svojevrsten rekord — gradi 7 mostov

Zvočni kino Ideal

Hitite in oglejte si sijajno vojaško šaloigro

Huzarji plešejo...

**Oskar Karlweis
Gretl Theimer
Ernst Verebes
Albert Paulig**

Samo še danes ob 4., ½ 6., ½ 8. in 9.

SOKOLI! DOPIŠUJTE SAMO NA SOKOLSKEM PIŠEMSKEM PAPIRJU!

Emile Gaborian:

Vampirji velemesta

Roman

— Jaz?

— Da, vi. Zaseduje jo vaš najstarejši zaupnik, šestnajst- ali sedemnajstletni fantič, ki igra harfo in sliši na ime Ambrosio.

Bivšemu kuharju se je naenkrat posvetilo v glavi. Prijel se je za glavo in vzdihnil:

— Torej zasledujete Karolino tudi vi?

— Uganili ste.

— Eh, saj sem vedel, da nisem edini, ki jo zasleduje; toda kaj hočemo, menda že mora tako biti.

— No, zakaj pa prav za prav zasledujete Karolino Schimelovo?

— Zakaj? ... Ino ... zato. Sam ne vem, ali naj vam odgovorim na to vprašanje. Saj sami veste, da je eno glavnih načel v moji okrožnici diskretnost. Dotikate se tajne, ki ni moja, temveč mi je bila samo zaupana.

Tantaine je nestrpnost prestopil z noge na nogo.

— Ali igrava z odkritimi kartami? — je vprašal.

— Seveda.

— Čemu torej govoriva o diskretnosti, če pa zasledujete Karolino na lastno pest v nadi, da se vam posreči prodreti do dna tajne, ki vam je bila zaupana samo deloma?

Bivši kuhar je bil sicer silno presečen, vendar je pa skušal prikriti resnico.

— Ste trdno prepričani o tem, kar trdite? — je vprašal.

— Tako trdno, da vam lahko povem, da je advokat Catenac privedel k vam klijenta, čigar tajno bi radi ohranili.

Perpignan je kar ostrmel. Njegov obraz ni več izrazil presenečenja, temveč naravnost grozo.

— Tristo vragov! — je vzdihnil, — ta Mascarot pa res vse ve!

Slednjič je dosegel sodni eksekutor zaželeni uspeh in zadovoljno si je popravljal očala.

— Ne, šef ne ve vsega, — je odgovoril smeje, — in v dokaz naj vam bo to, da prihajam k vam s prošnjo, da mi poveste, kaj sta imela klijent in Catenac. To uslugo mi storite.

— Prav rad. Vse vam povem po pravici. Takole je bilo:

Pred tremi tedni, nekega jutra, sem odklonil v svoji pisarni na rue du Four dober tucat klijentov, ko mi je služkinja prinesla vizitko. Prečital sem: Catenac, advokat. — Ne poznam ga, naj vstopi, sem dejal služkinji. Vstopil je in po kratkem razgovoru me je kar naravnost vprašal, ali bi bil pripravljen iskati nekoga, ki o njem že davno ni slišati. Odgovoril sem mu, da je to itak moj poklic. Potem me je prosil, naj ostanem drugi dan v svoji pisarni, ker pride ob desetih zopet k meni. In res, naslednjega dne točno ob desetih je prišel k meni siromašno

51

oblečeni mož šestdesetih let v suknjiču vpokojenega pisarniškega uradnika, s ponošenim klobukom, toda snažen. Toda k sreči imam dober nos. Ogledal sem si njegovo perilo: bilo je snežno-belo in fino ko atlas. Ozrl sem se na njegove čevlje: bili so prvovrstni. Pogledal sem njegove roke: fina, negovana koža, nolihi opiljeni in zglateni.

Todaj sem si misli: Imenitno! Tale nedolžni stavec meni, da je imenitno preoblečen. Pustimo mu to iluzijo, toda bodimo oprezní.

Uljudno sem mu primaknil svoj naslanjač. Sedel je in ne da bi ga bilo treba vprašati ali prositi, mi je povedal, za kaj gre.

— Gospod, — mi je dejal, — najprej vam moram povedati, da nisem bil vedno sračen. Bili so časi, ko se mi je godilo tako slabo, da sem moral odnesti v najdenišnico sinčka, ki mi ga je bila povila oboževana, zdaj že mrtva ljubica. Tega je že štiriindvajset let ... Zdaj sem star, sam na svetu in premožen. Dal bi polovico svojega premoženja, če bi našel svojega sina. Ali mislite, da je to mogoče?

— Lahko si mislite, gospod Tantaine, da sem bil naivne ponudbe tega starca zelo vesel. Odgovoril sem mu torej, da se hočem potruditi in storiti vse, kar bo v mojih močeh, da pa mora malo potpeti. Toda veselil sem se prezgodaj, kajti stavec je bil premeten lisjak.

— Čakajte, da vam povem do konca, — je nadaljeval. — Ko vam pojasnim vse okolnosti, se bo vaša gorečnost morda nekoliko ohladila in naloga se vam ne bo več zdela tako lahka. Tudi jaz sem si že na vsa načina prizadeval najti ga, toda zaman. Najprej sem odšel v zavod, kamor sem bil odnesel svojega nezakonskega sinčka. Dobro so se ga spominjali. Pokazali so mi evi-denčno knjigo, v kateri je bil vpisan. Ne vedo pa, kaj se je z ubožcem zgodilo. Ko je bil star dobrih dvajset let, je pobegnil iz najdenišnice in od takrat ni o njem duha ne sluha. Vsi poskusi najti ga, so se izjalovili. Ni znan niti kam je odšel, niti kaj se je z njim zgodilo, če je živ ali mrtve.

— Poslušal sem pazljivo, — je nadaljeval Perpignan, — in vprašal sem ga, če bi bilo mogoče dobiti popis njegovega otroka. Odgovoril mi je, da mi ga dajo in da bo zelo podoben, kajti mnogi ljudje, med njimi tudi predstojnica najdenišnice, se ga dobro spominjajo; poleg popisa da dobim še zelo važne informacije ... Potem me je prosil, naj sestavim načrt iskanja in ga predložim advokatu Catenacu. Končno je dejal, da me noče več zadrževati, vzel je iz denarnice bankovec za petsto frankov in ga položil na mizo. Odklonil sem ga, čeprav sem storil to zelo težko. On je pa vztrajal na tem, naj ga obdržim, češ, da se bova že še videla in da naj dotlej opravi vse potrebe z njegovim advokatom Catenacom. Potem je pa vstal in odšel.

Očetu Tantainu je bilo jasno, da govori bivši kuhar resnico. Ker je bil pa pozabil na glavno stvar, ga je vprašal: — Kako to, da se niste potrudili zvedeti, kdo je stavec, ki je smatral za potrebno preobleči se?

Prehrana delovnega človeka

Izdatki za hrano so se zvišali, kakovost hrane se pa ni zboljšala

Znani nemški strokovnjak na polju prehrane profesor deželnega statističnega urada v Hamburgu dr. Tyszka je v nedavnem predavanju v Berlinu dokazoval, da so se v primeri s predvojnimi časi izdatki delavcev in službencev za prehrano povečali, da se pa kakovost prehrane nikakor ni zboljšala. Vsak človek, ki dela, potrebuje za ohranitev svojih sil določeno število kalorij. Po zadnjih ugotovitvah fiziologov potrebuje delovni človek 3.000 kalorij na dan. Za te kalorije je treba 100 gramov beljakovin, 60 gramov maščobe in 500 gramov ogljikohidratov. Vsakemu delovnemu človeku prija najbolj mešana hrana, za katero se pa ne da določiti točna norma, temveč samo splošna pravila.

Za duševno delo je treba na uro 7 do 8 kalorij, za telesno pa mnogo več, celo 420 kalorij, kakor je pač delo. Duševno delo ima pa za posledico velike izpremembe v krvi, a najbolj se množijo fosforne kisline. Te izpremembe se morajo kompenzirati z bogatimi dozami beljakovin. Če računamo 100 gramov beljakovin povprečno na glavo in dan, odgovarja to 500 kalorijam. Pri tem pa dobimo iz 100 gramov mesa manj kalorij, kakor iz črnega kruha. Iz tega sledi, da zahteva duševno delo z manjšo kalorično potrebo, toda z večjo potrebo beljakovin, več mesnih jedi. Duševni delavci pa niso zdaj samo učitelji, uradniki in službenici, temveč tudi delavci v modernih tovarnah, kjer je potrebno v prvi vrsti duševno delo, če hočejo dobro streči modernim strojem.

Prof. Tyszka je statistično dokazoval, da v Nemčiji prehrana v splošnem ni na stopnji, ki jo zahteva veda. Statistično proučevanje je pokazalo, da je znašala l. 1923. kalorična poraba na glavo 2568 kalorij, in od tega je bilo 55 gramov beljakovin, 67 gramov maščobe in 386 gramov ogljikovih hidratov. Leta 1925. je znašala povprečna poraba na glavo 2648 kalorij in od tega je odpadlo na beljakovine 69 gramov, na maščobe 90 in na ogljikohidrate 374 gramov. Leta 1926. je odpadlo pri povprečni porabi 2930 kalorij na beljakovine 74,6, na maščobo 106 in na ogljikohidrate 405 gramov. V letih 1927. in 1928. je pa odpadlo pri povprečni porabi 2850 kalorij na beljakovine 86 gramov.

Iz tega je razvidno, da narašča konzum živil, v katerih so pretežno beljakovine. To pomeni večji konzum mesa in drugih živalskih produktov. Toda tega razveseljivega pojava ne najdemo med večino nemškega delavstva. V primerjavo bodi omenjeno, da odpade v Ameriki na vsakega delovnega človeka povprečno 100 gramov beljakovin, dočim odpade v Nemčiji največ 86 gramov. Prof. Tyszka pa pravi, da boljše prehrana ameriških delavcev ni

posledica njihovih višjih mezd, temveč dejstva, da so v Ameriki živila, posebno ona, v katerih je mnogo beljakovin, neprimerno cenejša kakor v Nemčiji.

Največje živali

V živalskem kraljestvu se pojavljajo orjaki, ki se jim ljudje tem bolj čudijo, ker so pravilno razviti. V preteklem stoletju, in sicer okrog l. 1823. je slovel po svetu vol, ki je tehtal 2956 in pol kilograma in je bil zelo lepo razvit. Visok je bil 1.70 m, dolg pa 3.60 m. Tega orjaškega vola so kazali v Lancashiru. Po višini ga je prekosil konj iz Clydesdale, ki so ga gledali občudovali na razstavi v Newyorku l. 1889. Visok je bil 2.10 m, tehtal je pa 1524 kg. Bil je tudi temu primeren močan.

Med psi so bili največji indijski, ki so pa že izumrli. Neki irski volčjak je bil visok 122 cm l. 1925. se ga je ustrašil baje celo lev. Pes se je zakadil vanj in rešil tako življenje ženi nekega angleškega častnika. Pa tudi volkovi dosežejo izredno velikost. V gorah Sacramento so ujeli v past 2.10 m dolgega volka.

Največja žival je baje slon, ki žive v neraziskanih krajih vzhodne Afrike in proti kateremu so navadni sloni pravi pritlikavci. Lovcem se pa še ni posrečilo zalotiti tega orjaškega slona, da bi ga mogli fotografirati. Njegova noga meri 55 cm, dočim meri noga navadnega slona samo 45 do 46 cm. Mišljen je seveda premer stopala. Orjaškega slona spremlja mnogo samic, med katerimi je baje zelo priljubljen. Samice stoje noč in dan na straži in čim se približa nevarnost, opozore orjaškega moža, da jo pravočasno odkuri na varno.

Mesni dumping

Sovjetska Rusija se menda resno pripravlja na gospodarsko ofenzivo in njen dumping postaja vedno bolj neprijeten in nevaren. Samo z ruskim narodom je mogoče delati take eksperimente. Nikjer drugje na svetu, niti v kolonijah bi ljudje ne delali tako naporno in ob tolikem pomanjkanju, kakor delajo v Rusiji. In samo izredno nizkim produkcijskim stroškom se mora sovjetska vlada zahvaliti, da lahko izraža svoje pridele in izdelke na svetovna tržišča ter jih prodaja globoko pod ceno. Zda napovedujejo sovjeti nov dumping. Posledice žitnega in lesnega dumpinga posebno Evropa že pošteno čuti, zdaj pa pravijo boljše, da bo čutila tudi posledice mesnega dumpinga. Tovarnarje mesnih izdelkov bo gotovo zanimala vest, da namerava sovjetska Rusija poplaviti evropska tržišča z ogromnimi množinami konzerviranega mesa in mesnih izdelkov. »United Press« poroča iz Moskve: »Gigantski razvojni program mesne

in konzervne industrije v sovjetski Rusiji sta napovedala Stalin in njegova desna roka Molotov. Do leta 1933. zgrade v Rusiji 57 ogromnih klavnic, iz katerih bo prihajalo vsako leto 1.500.000 ton mesa. Poleg tega zgrade več velikih konzervnih tovarn, ki bodo izdelale vsako leto 2.500.000.000 mesnih konzerv. Vse obstoječe klavnice hočejo povečati in modernizirati. Poročilo omenja, da hoče sovjetska vlada s tem zboljšati življenske razmere v Rusiji sami, praksa nas pa uči, da pojdejo mesni izdelki v prvi vrsti v inozemstvo.

Tožba zaradi pomladitve

Neapolnska javnost se zelo zanima za proces, v katerem pojde za čudno pomlajevalno operacijo. Mlad Neapolitanec se je zaročil in pred poroko se je dal zdravniško preiskati. Zdravnik mu je po povedal, da je njegova telesna konstitucija tako slaba, da nima nobenega upanja postati oče. Priporočil mu je pomlajevalno operacijo in mu takoj predlagal nekega Egiptčana, češ, da bi mu bil pripravljen za 10.000 lir odstopiti svoje moške sposobnosti. Toda dotični Egiptčan je bil pripravljen žrtvovati samo polovico svojih moških sposobnosti, a mladi Neapolitanec se je bal, da bo to premalo. Končno sta se sporazumela in ženin se je podvrnil pomlajevalni operaciji, ki se je dobro posrečila.

Po operaciji se je oženil in čez devet mesecev mu je rodila žena hčerko. Mož je bil s tem zelo zadovoljen, ni bil pa zadovoljen Egiptčan, ki je bil očetovstvo tako rekoč prodal. Dobil je namreč samo polovico nagrade, a več mu Italijan ni hotel plačati. Ker vse grožnje niso nič pomagale, se je zatekel Egiptčan k sodišču in vložil dve tožbi. V prvi zahteva od Italijana 5.000 lir, ki mu jih še dolguje, v drugi pa toži zdravnika, ker ga je z operacijo pohabil. Požrtvovalni Egiptčan je namreč izgubil to, kar je dobil operirani Italijan.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

V šoli.

— Katera žival je človeku najbližja, Mihec?

— Bolha, gospod učitelj.

Mnogo obetajoča obljuba.

— Tudi če bi živel 100 let, ne bom pozabil, da si mi posodil teh 500 Din.

Najboljše violine

strune, citre, tamburice, kitare, telovadni rogovi ter sploh vse glasbeno orodje v velikanski izbiri.

ALFONZ BREZNIK,
zapriseženi strokovnjak
Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 7

Za damske plašče
Najnovejši vzorci in veliko izbira ter najfinišne angleske in češko blago za obleke in

Novak, Ljubljana
Kongresni trg št. 15
(nasproti Nunske cerkve)
Prvovrstno blago in najceneje.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znakov ne odgovorjamo. — Najmanjši oglas 5.—

POMIVALKO
za popoldanske ure sprejemem. Naslov v upravi Slovenskega Naroda. 2777

Kupim parcelo v Ljubljani
Ponudbe z natančnim opisom lege, velikosti in skrajno ceno na upravo Slov. Naroda pod »Stavbena parcela«/2123.

PROSTOR ZA DELAVNICO
v Ljubljani, Bohoričeva ul. 9 takoj oddam. 2760

VSE ČEVJARSKO ORODJE
kakor tudi dva Singer stroja, ki sta v najboljšem stanju, za nizko ceno naprodaj. Poleg tega tudi ves inventar, ki spada k čevljarstvu. Vsa pojasnila se dobe pri Silvi Puš, Novo mesto, Ljubljanska cesta 6.

Telefon 2059
Premog
suh drva
Pogačnik, Bohoričeva

Sveže najfinišne norveško

ribje olje

iz lekarne Dr. G. PICCOLI-ja v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam.

SLIKE ZA LEGITIMACIJE
izvršuje najhitreje

foto Anton Mancini
Rožna dolina pri Ljubljani.
podružnica: Jesenice na Gor.

PRŠUTE
(prekajene surove šunke) pravi domači dalmatinski proizvod odlične kakovosti razpošiljamo po Din 40.— za kilogram franko-franko. A. Mitrović i sinovi, Split. 2744

BUKOVA DRVA
TRBOVELJSKI
PREMOG
pri tt.
„KURIVO“
LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 33 (na Balkanu)
Telefon 34—34

Pet pleskarskih pomočnikov

samo prvovrstne moči sprejemem takoj.

IVAN BUNČIČ, pleskarstvo
Ljubljana, Kolodvorska ul. 23

PAENO PEKARNO
na prometnem kraju oddam v najem oženemu paru, ki polži 10.000 Din kavcije. Oferte na naslov: Siflar Stefana, Murska Sobota. 2775

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15
priporoča svojo zalogo pripravek in solčnikov ter sprehajalnih palic. Popravila se izvršujejo — točno in solidno. —

SPALNICE

smrekove, poljubno pleskane za ceno Din 2600.— kompletne in iz trdega lesa poltirane od Din 5.700.— naprej ima stalno v zalogi in izvršuje po naročilu

Pohištveno mizarstvo
ANTON BIZOVICAR,
Glince Cesta II/1 pri Ljubljani
(postajališče cestne železnice)

Ribiške potrebnosti

vedno v zalogi

F. K. KAISER, puškar, Ljubljana, Kongresni trg.

VALET EXPRES

se s 5. oktobrom preseli na Mestni trg 5, II. nadstr

Lika, kemično čisti, pošije, modernizira; tudi obrne damsko ali moško garderobo. — Likanje Din 18.—, obračanje Din 280.—. — Poseben oddelek za uniformiranje, likanje in popravljanje uniform gg. častnikom in uradnikom.

POZOR!

POZOR!

Pleskarska in ličarska dela

za privatnike in nove stavbe z najugodnejšimi pogoji izvršuje strokovno

IVAN GENUSSI, pleskar, Ljubljana, IGRIŠKA ULICA ŠT. 10

Postrežba točna!

Cene solidne!

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi

RAJKO TURK

carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). — Revizija pravilnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopu)

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predulmi in krediti vsake vrste, eksompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo safe - depozita itd. itd. itd.

Brzjavke: Kredit, Ljubljana. — Telefon št. 2040, 2457, 2548. Interurban 2706, 2806.